

Asia: VN/20973/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta vanhuspalvelulain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Lausuntopyyntö

1. Pidätkö luonnoksessa esitettyä siirtymäkauden muutosta kannatettavana riittävän henkilöstön turvaamiseksi tämänhetkisessä henkilöstötilanteessa?

Kyllä

Jos kyllä, voitte esittää muut asiaan liittyvät näkökohtanne riittävän henkilöstön turvaamiseksi.

Kaavailtu hoitajamitoituksen voimaantulon siirtäminen vuoteen 2028 ei ole Eläkkeensaajien Keskusliiton näkemyksen mukaan toivottavaa, mutta se on ymmärrettävää. Hoitoalan henkilökunnan suhteen Suomessa on arvioitu tarpeen kasvavan kymmenillä tuhansilla hoitajilla ja myös nykyisellään hoitohenkilökunnan saatavuudessa on haasteita. Riskinä on, että ympärivuorokautisen hoidon mitoituksen tiukentuessa hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki ja joutuvat ratkaisemaan ongelman siirtämään hoitajaresursseja esim. toistaiseksi mitoittamattomasta kotihoidosta ympärivuorokautiseen hoitoon. Toisena riskinä on, että hoitopaikkoja suljetaan, kun ei mitoitusavoitetta onnistuta täyttämään, jolloin yhä useammat ao. palveluja tarvitseva jää vaille heille kuuluvaa hoitoa.

Toisaalta esityksen mukainen mitoituksen siirtäminen heikentää jo nyt vuosia jatkuneen hoitoalan houkuttelevuuden haasteen tilaa. Tärkeä elementti hoitoalan houkuttelevuuden kannalta on hoitajien kyky saada tehdä työnsä kunnolla riittävän henkilökunnan määrän voimin. Houkuttelevuus koskee sekä alalle kouluttautumista harkitsevia että nykyisiä alalla työskenteleviä. Ratkaisuksi hoitoalan houkuttelevuuteen ja siten henkilöstön saatavuuteen ehdotamme ensisijaisesti koulutuspaikkojen lisäämistä sekä palveluyksiköiden johdon ja palkkauksen parantamista. Korostamme myös hoitotyössä ns. tosiasiallisen hoitotyön olennaisuutta: hoitohenkilökunnan tulee voida keskittyä nimenomaan hoitotyöhön, eikä myöskään mitoitukseen tule voida laskea muuta tukihenkilöstöä.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen tärkeimpiä elementtejä on hyvinvoiva henkilöstö, joka kykenee tekemään työnsä ja siten tuottamaan käytännössä tarvittavat laadukkaat palvelut, jotka taataan maamme perustuslaissa. Tämä näkyy, paitsi palveluiden laadussa, myös asiakkaiden ja heidän omaistensa tyytyväisyydessä, puhumattakaan asiakasturvallisuudesta. Suomessa on vuosien, ellei vuosikymmenten, ajan käyty julkista keskustelua hoitoalan houkuttelevuudesta ja yhdeksi ratkaisuksi on juuri hoitoalan järjestöjenkin tuella ehdotettu riittävää hoitajamitoitusta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjille kaavailun rahoituksen kymmenien miljoonien eurojen säästön sijaan tulisi henkilöstöön joka tapauksessa panostaa muutenkin kuin hoitotyötä tekevän henkilöstön suhteen. Palveluissa tulee olla riittävä määrä henkilöstöä, johon pitää lukeutua asiakkaiden tarpeen mukaan muidenkin alojen työntekijöitä, kuten esimerkiksi toimintaterapeutteja tai fysioterapeutteja. Tällä tapaa pystytään tarjoamaan myös riittäviä kuntoutuksen ja hyvinvointia tukevien palvelujen toteutumista. Kyseisen henkilöstön pitää voida nimenomaan toimia koulutustaan vastaavissa tehtävissä, eikä heitä tule käyttää esimerkiksi perushoidon työntekijöinä. Päälähtökohtana toimisi asiakkaiden tosiasiallinen palvelutarve.

Parhaillaan hoitoalan houkuttelevuuteen vaikuttaa etenkin nykyisten työntekijöiden kokema kuormitus, joka ajaa heitä harkitsemaan alan vaihtoa. Riittämätön henkilöstömitoitus pahimmillaan aiheuttaa työuupumusta, sairauspoissaoloja, hoitovirheitä ja lisäkustannuksia. Se vaikeuttaa myös alalle koulutautuvien tulevien hoitajien osaamisen kerryttämistä, kun opintoihin kuuluvissa harjoitteluissa ei ole aikaa ohjata tulevia alan ammattilaisia. Sairaanhoidon edustavan ammattiliitto Tehyn vuonna 2021 teettämä jäsenistökysely kertoo, että esimerkiksi erikoissairaanhoidon sairaanhoitajista jopa 90 % on harkinnut alanvaihtoa.

Suomi tarvitsee riittävästi hyvinvoivaa, koulutettua ja osaavaa työvoimaa, jotta palvelut voidaan taata paitsi ympärivuorokautisessa hoidossa, myös kaikessa henkilöstöä paljon tarvitsevilla sosiaali- ja terveyspalveluissa. Etenkin ympärivuorokautisen hoidon ikääntyneet asiakkaat ovat terveydentilansa kannalta monihaasteisia, jolloin työn vaativuuteen vastaaminen tarvitsee juuri riittävän määrän henkilökuntaa. Ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoidon asiakkaissa on juuri heitä, jotka ovat itsekin usein auttaneet palveluja toteutumaan joka veronmaksajina tai myös palveluissa itse työskennellen. Eläkkeensaajien Keskusliitto ei luonnollisestikaan oleta kaiken hoitotyön olevan ylikuormitettua tai työhyvinvoinnin kannalta muuten haasteellista, mutta kehotamme keskittämään entistä paremmin huomiota työn houkuttelevuuden haittatekijöihin.

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne riittävän henkilöstön turvaamiseksi.

-

2. Pidätkö luonnoksessa esitettyä siirtymäkautta riittävän pitkänä henkilöstön saatavuuden turvaamiseksi?

Kyllä

Jos vastaatte ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisuja siirtymäajan pituudeksi riittävän henkilöstön turvaamiseksi

-

3. Mitä vaikutuksia näette luonnoksessa esitetyn siirtymäajan aiheuttavan henkilöstömitoitukselle toimintayksiköissä?

Mitoitus pysyy ennallaan

Voitte esittää muut asiaan liittyvät näkökohtanne siirtymäajan vaikutuksista henkilöstömitoitukseen.

-

Kivinen Eero
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry